

Bruselj, 24. september 2020
(OR. en)

11048/20

EF 223
ECOFIN 835

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	24. september 2020
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM- MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2020) 591 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ o strategiji EU za digitalne finance

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2020) 591 final.

Priloga: COM(2020) 591 final

Bruselj, 24.9.2020
COM(2020) 591 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**o
strategiji EU za digitalne finance**

1. Okoliščine

Prihodnost financ je digitalna: potrošniki in podjetja do finančnih storitev vedno bolj dostopajo digitalno, inovativni udeleženci na trgu uporabljajo nove tehnologije, obstoječi poslovni modeli pa se spreminjajo. Digitalne finance so državljanom in podjetjem pomagale pri spopadanju z razmerami brez primere, ki jih je povzročila pandemija COVID-19. Spletno preverjanje identitete je na primer potrošnikom omogočilo odpiranje računov in uporabo več finančnih storitev na daljavo. Vedno večji delež plačil v trgovinah je zdaj digitalnih in brezstičnih, spletni nakupi (e-trgovina) pa so se znatno povečali. Rešitve finančne tehnologije so prispevale k razširitvi in pospešitvi dostopa do posojil, vključno s posojili, ki so jih vlade podprle v odziv na krizo zaradi COVID-19. Prav tako je postalo pomembnejše zagotavljanje varnega in zanesljivega delovanja digitalnih infrastruktur, saj več ljudi dostopa do finančnih storitev prek spleta in zaposleni v finančnem sektorju delajo na daljavo.

Če so še prej obstajali dvomi, je zdaj jasno: digitalne finance lahko veliko ponudijo, ljudje in podjetja v Evropi pa so na to pripravljeni.

Evropa mora to v celoti izkoristiti v svoji strategiji za okrevanje, da bi pripomogla k odpravi socialne in gospodarske škode, ki jo je povzročila pandemija¹. Digitalne tehnologije bodo ključnega pomena za ponovni zagon in posodobitev evropskega gospodarstva v vseh sektorjih. Z njihovo pomočjo bo Evropa napredovala kot svetovna digitalna akterka. Hkrati je treba uporabnike finančnih storitev zaščititi pred tveganji, ki izhajajo iz vse večjega zanašanja na digitalne finance.

Podpora digitalnemu prehodu v EU je ključna prednostna naloga Komisije, kot je bilo poudarjeno v začetku tega leta² in nedavno v okviru načrta za okrevanje³. Evropski finančni sektor lahko gradi na številnih inovativnih projektih po državah članicah in na svoji vodilni vlogi na področjih, kot so digitalne plačilne tehnologije. Sprejemanje digitalnih financ bo prispevalo k splošni digitalni preobrazbi našega gospodarstva in družbe. To bi prineslo znatne koristi tako potrošnikom kot podjetjem.

Glede na ključne trende na področju digitalnih inovacij (oddelek 2) to sporočilo določa strateški cilj za digitalne finance v Evropi (oddelek 3) ter štiri prednostne naloge in povezane ukrepe, ki jih nameravamo sprejeti, da bi potrošnikom in podjetjem omogočili, da izkoristijo prednosti digitalnih financ, hkrati pa zmanjšali tveganja (oddelek 4). To sporočilo temelji na akcijskem načrtu za finančno tehnologijo iz leta 2018⁴ in delu evropskih nadzornih organov. Podlaga zanj so tudi odzivi, pridobljeni v okviru javnega posvetovanja ter javnih predstavitev in razprav za pripravo strategije o digitalnih financah, ki so potekali v prvi polovici leta 2020⁵, poročilo Evropskega parlamenta o digitalnih financah⁶, poročilo strokovne skupine za

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo, COM(2020) 456 final z dne 27. maja 2020.

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope, COM(2020) 67 final z dne 19. februarja 2020.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo, COM(2020) 456 final.

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Akcijski načrt za finančno tehnologijo, COM(2018) 109 final z dne 8. marca 2018.

⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/digital-finance-outreach-2020_en.

regulativne ovire na področju finančnih inovacij (ROFIEG)⁷, priporočila foruma na visoki ravni o uniji kapitalskih trgov⁸ ter strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo⁹.

Med digitalnimi finančnimi storitvi imajo ključno vlogo plačilne storitve, saj so na čelu inovacij in so bistvene za podporo digitalnemu gospodarstvu. Digitalne plačilne rešitve posameznikom in podjetjem omogočajo varne in učinkovite transakcije. So nepogrešljive za plačevanje v trgovinah in e-trgovanje, poravnavanje računov, odplačevanje posojil ali hipotek, prenos denarja, izplačevanje plač ali pokojnin. Kot take zahtevajo posebne ukrepe politike, ki so navedeni v sporočilu z naslovom „Strategija EU za mala plačila“, objavljenem skupaj s tem sporočilom¹⁰.

2. Ozadje: trendi na področju digitalnih inovacij

Digitalna preobrazba gospodarstva je spremenila inovacije in poslovne modele, vključno s finančnimi storitvi.

Inovacije so vse bolj digitalne, kar podjetjem olajšuje rast. Inovacije vedno bolj pomenijo nove produkte, postopke ali poslovne modele, ki jih omogočajo digitalne tehnologije. Sistemi informacijske tehnologije nimajo več zgolj podporne funkcije, ampak so skupaj z ustrezno programsko opremo za številna podjetja postali osrednji steber poslovnih dejavnosti. Digitalizacija namreč ponuja ogromno novih priložnosti, saj digitalna omrežja in podatkovne storitve na splošno olajšujejo ekonomijo obsega, kar omogoča zagotavljanje bolj kakovostnih storitev z nižjimi stroški.

Inovacijski cikli se pospešujejo, postajajo bolj odprti in sodelovalni. Digitalne tehnologije in aplikacije so vedno bolj modularne in medsebojno komunicirajo prek vmesnikov za aplikacijsko programiranje (API). Omogočajo, da se storitve bolje prilagodijo povpraševanju potrošnikov. Ponujajo tudi več priložnosti za eksperimentiranje in sodelovanje med različnimi akterji. To lahko močno vpliva na način zagotavljanja finančnih storitev.

Podatki skupaj z informacijsko infrastrukturo postajajo ključni adut za inovacije. Za finančne storitve so podatki postali pomembnejši kot kdaj koli prej. Razpoložljivost digitalnih podatkov omogoča natančnejšo napovedovanje prihodnjih dogodkov in s tem zagotavljanje prilagojenih storitev. Analiza združenega nabora podatkov zagotavlja več vpogledov kot ločena analiza vsakega posameznega nabora podatkov. Gospodarske koristi, ki izhajajo iz določenega nabora podatkov, so večje, če ima več strank hkraten dostop do njega.

⁶ Poročilo s priporočili Komisiji o digitalnih finančnih storitvah: nova tveganja pri kriptosredstvih – regulativni in nadzorni izzivi na področju finančnih storitev, institucij in trgov (2020/2034(INL)), [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034\(INL\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034(INL)&l=en).

⁷ Strokovna skupina za regulativne ovire na področju finančnih inovacij (ROFIEG), ki jo je Evropska komisija ustanovila junija 2018, je 13. decembra 2019 objavila svoja priporočila o tem, kako oblikovati prilagodljiv okvir za zagotavljanje finančnih storitev, ki temelji na tehnologiji. https://ec.europa.eu/info/publications/191113-report-expert-group-regulatory-obstacles-financial-innovation_en.

⁸ https://ec.europa.eu/info/publications/cmu-high-level-forum_en.

⁹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo, COM(2020) 203 z dne 10. marca 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0103&from=SL>.

¹⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o strategiji EU za mala plačila, COM(2020) 592.

Poleg tega je za čim večjo vrednost podatkov potrebna uporaba povezanih tehnologij. Informacijska infrastruktura je danes vse bolj v oblaku, kar zagotavlja visoko stopnjo operativne prožnosti in olajšuje dostop do naprednih tehnologij za obdelavo podatkov. Ta razvoj dogodkov odpira tudi pomembna nova vprašanja glede varstva potrošnikov in odgovorne uporabe njihovih podatkov.

Hkrati inovacije spreminjajo tržne strukture. V Evropi imamo številna uspešna zagonska podjetja na področju finančne tehnologije. Uveljavljena podjetja temeljito spreminjajo svoje poslovne modele, pogosto v sodelovanju s finančnotehnološkimi podjetji. Tako tehnološki velikani („BigTech“) kot mala tehnološka podjetja so vse bolj dejavna na področju finančnih storitev. Ta razvoj spreminja naravo tveganj za potrošnike, uporabnike in finančno stabilnost ter lahko pomembno vpliva tudi na konkurenco na področju finančnih storitev.

3. Naš strateški cilj: sprejeti uporabo digitalnih financ v dobro potrošnikov in podjetij

Evropa in njen finančni sektor morata sprejeti te trende in vse priložnosti, ki jih ponuja digitalna revolucija.

Evropa mora usmerjati digitalne finance, pri čemer so v ospredju močni akterji na evropskem trgu.

Naš cilj je, da bi bile evropskim potrošnikom in podjetjem na voljo prednosti digitalnih financ.

Evropa bi morala spodbujati digitalne finance, ki temeljijo na evropskih vrednotah in zanesljivi regulaciji tveganj.

Naša posvetovanja z deležniki iz vse Evrope so pokazala široko in močno podporo temu cilju iz več razlogov:

- s sprejetjem digitalnih financ bi se sprožile inovacije in ustvarile priložnosti **za razvoj boljših finančnih produktov za potrošnike**, tudi za tiste, ki trenutno nimajo dostopa do finančnih storitev. **Mogoči bi bili novi načini usmerjanja financiranja v podjetja v EU**, zlasti mala in srednja podjetja;
- spodbujanje digitalnih financ bi zato **podprlo evropsko strategijo za okrevanje in širšo gospodarsko preobrazbo**. Odprlo bi nove kanale za mobilizacijo financiranja v podporo zelenemu dogovoru in novi industrijski strategiji za Evropo;
- ker digitalne finance presegajo meje, **lahko tudi izboljšajo povezovanje finančnih trgov v bančno unijo in unijo kapitalskih trgov**¹¹ ter s tem okrepijo evropsko ekonomsko in monetarno unijo;
- močan in živahen evropski digitalni finančni sektor bi **okrepil sposobnost Evrope, da ohrani in okrepi našo odprto strateško avtonomijo na področju finančnih**

¹¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Unija kapitalskih trgov za ljudi in podjetja – nov akcijski načrt, COM(2020) 590.

storitev ter s tem našo sposobnost urejanja in nadzora finančnega sistema za zaščito evropske finančne stabilnosti in naših vrednot.

Za doseganje tega strateškega cilja so v naslednjem oddelku predstavljene štiri prednostne naloge, ki bodo usmerjale naše ukrepe v preostanku tega mandata, in sklop spremljevalnih ukrepov.

4. Štiri prednostne naloge za digitalno preobrazbo finančnega sektorja EU

Glede na zgoraj navedene trende in cilje ter na podlagi podpore velike večine sodelujočih v javnem posvetovanju, na katerem temelji ta strategija¹², bodo ukrepi EU za spodbujanje digitalne preobrazbe do leta 2024 namenjeni uresničevanju štirih prednostnih nalog.

Prva prednostna naloga je odpraviti razdrobljenost enotnega digitalnega trga za finančne storitve, s čimer bi evropskim potrošnikom omogočili dostop do čezmejnih storitev in pomagali evropskim finančnim podjetjem pri širjenju njihovih digitalnih dejavnosti (4.1). Številna podjetja so potrdila, da je čezmejna širitev zanje bistvena, saj je razvoj spletnih storitev sicer drag, vendar ga je mogoče poceni reproducirati in pogosto zahteva uvedbo v velikem obsegu. Večji potencialni čezmejni trg omogoča lažje zbiranje sredstev, potrebnih za razvoj takih storitev in potrošnikom omogoča dejanski dostop do čezmejnih storitev. Podjetja, ki dosegajo zadosten obseg, morda lahko take storitve zagotavljajo tudi po nižji ceni in višji kakovosti.

Druga prednostna naloga je zagotoviti, da regulativni okvir EU spodbuja digitalne inovacije v interesu potrošnikov in učinkovitosti trga (4.2). Inovacije, ki temeljijo na tehnologiji razpršene evidence (DLT) ali umetni inteligenci ali ju uporabljajo, lahko izboljšajo finančne storitve za potrošnike in podjetja. Regulativni okvir za finančne storitve bi moral zagotoviti, da se te uporabljajo odgovorno in v skladu z vrednotami EU. Širše gledano je treba zaradi hitrejših, bolj odprtih in sodelovalnih inovacijskih ciklov redno preučevati in prilagajati zakonodajo EU in nadzorniške prakse o finančnih storitvah, da se zagotovi, da podpirajo digitalne inovacije ter ostanejo ustrezne in relevantne v razvijajočih se tržnih okoljih.

Tretja prednostna naloga je vzpostavitev evropskega finančnega podatkovnega prostora za spodbujanje inovacij, ki temeljijo na podatkih, in sicer na temeljih evropske podatkovne strategije, vključno z boljšim dostopom do podatkov in souporabo podatkov v finančnem sektorju (4.3)¹³. EU je zagotovila, da podjetja, vključno s finančnimi podjetji, objavljajo celovite finančne in nefinančne informacije o svojem poslovanju in produktih. Vodilna je tudi v prizadevanjih za souporabo podatkov o plačilnih računih v okviru revidirane direktive o plačilnih storitvah. Nadaljnji ukrepi za boljšo souporabo podatkov ter odprtost med sektorji in znotraj njih v skladu s pravili o varstvu podatkov in o konkurenci bodo finančnemu sektorju omogočili, da v celoti sprejme inovacije, ki temeljijo na podatkih. To bo spodbudilo ustvarjanje inovativnih produktov za potrošnike in podjetja ter

¹² https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-digital-finance-strategy_en.

¹³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropska strategija za podatke, COM(2020) 66 final z dne 19. februarja 2020.

podprlo širše cilje politike, kot je vzpostavitev enotnega trga za podatke. Prav tako bo prispevalo k lažjemu dostopu do podatkov, potrebnih za usmerjanje financiranja v podporo trajnostnim naložbam.

Četrta prednostna naloga je obravnavanje novih izzivov in tveganj, povezanih z digitalno preobrazbo (4.4). Finančne storitve se selijo v digitalna okolja z razdrobljenimi ekosistemi, ki vključujejo medsebojno povezane ponudnike digitalnih storitev, ki so delno zunaj finančne regulacije in nadzora. Digitalne finance so zato lahko večji izziv za obstoječe regulativne in nadzorne okvire pri zaščiti finančne stabilnosti, varstva potrošnikov, celovitosti trga, lojalne konkurence in varnosti. Da bi digitalne finance omogočile boljše finančne produkte za potrošnike in podjetja, je ta tveganja treba obravnavati. Komisija bo zato posebno pozornost namenila načelu „**enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila**“, zlasti da se zaščitijo enaki konkurenčni pogoji med obstoječimi finančnimi institucijami in novimi udeleženci na trgu.

Pri teh štirih prednostnih nalogah bo Komisija posebno pozornost namenila **spodbujanju novih priložnosti, ki jih digitalne finance ponujajo potrošnikom, in varstvu potrošnikov, kjer je to primerno.** Pri tem bo dosledno upoštevala pravila o varstvu podatkov, zlasti splošno uredbo o varstvu podatkov¹⁴.

Komisija je še naprej zavezana nadaljnjemu tesnemu sodelovanju z mednarodnimi partnerji, saj so koristi digitalnih financ najboljše izkoriščene, če njihovo uvajanje temelji na mednarodnih načelih in standardih.

4.1.Odprava razdrobljenosti na enotnem digitalnem trgu

Strategija za digitalne finance je zasnovana tako, da temelji na priložnostih, ki jih ponuja enotni trg, ter da potrošnikom in podjetjem ponudi koristi digitalnih finančnih storitev. Dobro delujoč enotni trg za digitalne finančne storitve bo pomagal izboljšati dostop potrošnikov in malih vlagateljev v EU do finančnih storitev prek bolj inovativnih, raznolikih in vključujočih bančnih, naložbenih in zavarovalniških storitev.

- *Omogočanje interoperabilne uporabe digitalnih identitet po vsej EU*

EU bi morala do leta 2024 vzpostaviti trden pravni okvir, ki bi omogočal uporabo interoperabilnih rešitev digitalne identitete, ki bodo novim strankam omogočile hiter in enostaven dostop do finančnih storitev (vstopanje, t. i. *on-boarding*). Ta okvir bi moral temeljiti na bolj usklajenih pravilih za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter revidiranjem okvira za elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja za elektronske transakcije (uredba o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja)¹⁵. Omogočiti bi moral ponovno uporabo podatkov o strankah na podlagi informiranega

¹⁴ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

¹⁵ Uredba (EU) št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L 257, 28.8.2014, str. 73).

soglasja stranke, ki temelji na popolni preglednosti glede posledic in učinkov take ponovne uporabe.

Nedavna zapora je pokazala, kako pomembno je nemoteno delovanje digitalnih finančnih storitev za potrošnike in podjetja, ki sodelujejo na daljavo. Vendar je treba storiti še veliko več, preden bo vstopanje v finančne storitve na daljavo delovalo učinkovito in nemoteno. To mora uspešno potekati tako v domačem kot v čezmejnem okolju, in sicer popolnoma v skladu z zahtevami glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter z namenom lažjega izpolnjevanja drugih regulativnih zahtev glede vstopanja, na primer za oceno primernosti stranke za nekatere naložbene produkte. Komisija bo olajšala varno vstopanje strank na daljavo pri ponudnikih finančnih storitev po vsej EU v treh korakih.

Prvič, Komisija danes poziva Evropski bančni organ (EBA), naj do tretjega četrtletja 2021 v tesnem sodelovanju z drugimi evropskimi nadzornimi organi pripravi smernice. Njihov cilj bo zagotoviti večjo konvergenco glede elementov, povezanih z identifikacijo in preverjanjem, ki sta potrebna za vstopanje, ter glede načina in obsega, v katerem se ponudnikom finančnih storitev dovoli, da se zanesejo na postopke skrbnega preverjanja strank, ki jih izvajajo tretje osebe, vključno z drugimi ponudniki finančnih storitev. Hkrati bo Komisija sodelovala z Evropskim odborom za varstvo podatkov (EDPB), da bi razjasnila vse vidike varstva podatkov v okviru ponovne uporabe informacij za vstopanje za druge namene (npr. vstopanje pri drugem ponudniku, dostop do drugih nebančnih storitev).

Drugič, Komisija bo v okviru prihodnjih zakonodajnih predlogov za nov okvir za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma dodatno opredelila in uskladila zahteve glede skrbnega preverjanja strank, da bi olajšala uporabo inovativnih tehnologij in omogočila nemoteno čezmejno poslovanje brez potrebe po uporabi različnih postopkov ali izpolnjevanju dodatnih zahtev v vsaki državi članici. To bo olajšalo identifikacijo strank in preverjanje njihovih varnostnih elementov, hkrati pa zagotovilo popolno skladnost s pristopom k preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki temelji na tveganju. To bi lahko na primer rešili tako, da bi navedli, kateri osebni dokumenti so potrebni za ugotavljanje identitete osebe, in pojasnili, katere tehnologije se lahko uporabijo za preverjanje identitete na daljavo. Komisija bo pri pregledu pravil o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma predlagala tudi:

- da se izboljša in razjasni dostop do podatkov za izboljšanje sposobnosti ponudnikov finančnih storitev, da potrdijo identiteto stranke;
- da se s tehničnimi standardi podrobne opredelijo vidiki v zvezi s podrobnimi identifikacijskimi in avtentikacijskimi elementi za namene vstopanja; ter
- da se s tehničnimi standardi nadgradijo možnosti zanašanja na tretje osebe pri izpolnjevanju zahtev glede skrbnega preverjanja strank, vključno z vprašanji, povezanimi z odgovornostjo, preglednostjo in etično uporabo.

Ti tehnični standardi bi temeljili na smernicah EBA iz prve točke.

Tretjič, Komisija v okviru načrtovanega pregleda uredbe o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja razmišlja tudi o izboljšanju njene učinkovitosti, razširitvi njene uporabe na zasebni sektor in spodbujanju zaupanja vrednih digitalnih identitet za vse Evropejce. Revizija uredbe bo zagotovila regulativni okvir, primeren za prihodnost, ki bo podpiral vseevropski, enostaven, zaupanja vreden in varen sistem za upravljanje identitet v digitalnem prostoru.

Komisija namerava na podlagi teh ukrepov in v okviru svojega dela v zvezi z odprtimi financami (glej oddelek 4.3) omogočiti integracijo dodatnih elementov, da bi se digitalne identitete lahko uporabljale na primer za vstopanje pri drugi finančni instituciji. To bi lahko na primer vključevalo elemente, povezane s primernostjo vlagateljev ali kreditnim profilom strank.

- *Olajšanje razširitve digitalnih finančnih storitev po enotnem trgu*

Do leta 2024 bi morale biti na vseh področjih, ki imajo velik potencial za digitalne finance, uvedeno načelo čezmejnega opravljanja storitev in izdajanje dovoljenj „vse na enem mestu“. Podjetja bi morala imeti možnost, da se zanesejo na tesno sodelovanje med nacionalnimi nadzornimi spodbujevalci inovacij v okviru Evropskega foruma spodbujevalcev inovacij (EFIF) in novo platformo EU za digitalne finance.

Tradicionalno načelo na enotnem trgu je, da bi morali imeti potrošniki in podjetja resničen dostop do čezmejnih storitev, ki jih zagotavljajo podjetja s sedežem in pod nadzorom v drugi državi članici v skladu s skupno dogovorjenimi pravili (t. i. čezmejno opravljanje storitev). Vse preostale ovire za čezmejno opravljanje takih storitev bi morale biti še posebej nizke za digitalne storitve. A kot je poudarilo veliko sodelujočih v javnem posvetovanju, lahko finančnotehnološka podjetja v EU pogosto zagotavljajo storitve samo v svoji državi ali omejijo dostop do svojih digitalnih platform na stranke z omejenega seznama jurisdikcij EU. Glavni razlogi za to so, da se regulativni okviri med državami razlikujejo, kar povzroča nesorazmerne stroške zagotavljanja skladnosti za ponudnike, ki delujejo v več državah.

Komisija spreminja regulativni okvir, da bi uvedla možnost izdajanja dovoljenj za čezmejno opravljanje storitev na ključnih področjih, pomembnih za digitalne finance. Uredba o množičnem financiranju, o kateri sta se sozakonodajalca dogovorila decembra 2019, bo uvedla skupna pravila in čezmejno opravljanje storitev za različne vrste storitev množičnega financiranja, vključno s kreditnim posredništvom, današnji predlogi Komisije o kriptosredstvih pa bodo predlagali skupna pravila in čezmejno opravljanje storitev za izdajatelje kriptosredstev in ponudnike storitev v zvezi s kriptosredstvi. Komisija bo proučila tudi pomen čezmejnega opravljanja storitev na drugih področjih, na primer v kontekstu preučitve bonitetne ureditve nebančnega posojanja, pri čemer bo ustrezno pozornost namenila pravilom o varstvu potrošnikov (glej oddelek 4.4 v nadaljevanju). Proučila bo tudi možne načine, kako omogočiti certificiranje tehničnih rešitev, namenjenih pomoči podjetjem pri izpolnjevanju njihovih obveznosti glede skladnosti s predpisi (t. i. regulativna tehnologija¹⁶) ter podpreti skupne pristope na tem področju, vključno z interoperabilnostjo. Hkrati pa praktična uporaba čezmejnega opravljanja storitev zahteva tesno sodelovanje med nadzorniki matične države in države gostiteljice, da se zagotovi dosledno izvrševanje in uporaba skupno dogovorjenih pravil. Komisija spodbuja evropske nadzorne organe, naj nadaljujejo in okrepijo svoja prizadevanja za spodbujanje sodelovanja in konvergence nadzora.

Strategija za mala plačila poleg tega določa, kako namerava Komisija obravnavati številna posebna regulativna vprašanja na področju plačil, kot so obstoječe prakse, pri katerih se številke tujih računov IBAN zavrnejo (diskriminacija na podlagi številke IBAN).

¹⁶ Regulativna tehnologija: podsklop finančne tehnologije, ki se osredotoča na tehnologije, ki lahko omogočijo učinkovitejše in uspešnejše izpolnjevanje regulativnih zahtev, kot ga omogočajo obstoječe zmogljivosti.

Odzivi na posvetovanje kažejo tudi, da deležniki še naprej pripisujejo velik pomen delu nadzorniških spodbujevalcev inovacij, kot so vozlišča za inovacije in regulativni peskovniki, tudi v čezmejnem okviru. Komisija bo sodelovala z evropskimi nadzornimi organi, da bi okrepila inovacijsko mrežo, ki jo zagotavlja Evropski forum spodbujevalcev inovacij (EFIF)¹⁷. Spodbujala bo tudi nacionalne spodbujevalce inovacij, npr. prek programa za podporo strukturnim reformam¹⁸. Komisija bo zlasti sodelovala z EFIF, da bi do sredine leta 2021 zagotovila postopkovni okvir za začetek čezmejnega testiranja in druge mehanizme za lažje sodelovanje podjetij z nadzornimi organi iz različnih držav članic.

Da bi spodbudila sodelovanje med zasebnimi in javnimi deležniki, bo Komisija v sodelovanju z EFIF vzpostavila novo platformo EU za digitalne finance. Ta bo služila kot kanal za stalno spletno interakcijo s tem novim ekosistemom digitalnih financ, ki bo temeljila na pozitivnih povratnih informacijah, prejetih po javnih predstavitev in razpravah o digitalnih financah. Ponudila bo tudi vmesnik za EFIF in nacionalne spodbujevalce inovacij ter nacionalne postopke za izdajanje e-dovoljenj. V prihodnosti bi lahko prerasla v širšo platformo za sodelovanje in podatkovni prostor, ki bi ga industrija ali nadzorni organi lahko uporabljali za preskušanje inovacij. Platforma bo zasnovana tako, da bo upravičena do morebitnega financiranja iz programa za digitalno Evropo, ki bo podpiral uvajanje sodelovalnih platform za širjenje uporabe digitalnih tehnologij.

Nadzor digitalnih financ zahteva okrepljeno sodelovanje med različnimi organi. EFIF bo zato na primer vključeval predstavnike Evropskega odbora za varstvo podatkov (EDPB), služb Komisije, odgovornih za izvajanje pravil konkurence, in ustreznih nacionalnih organov tudi izven finančnega sektorja. Ti se bodo sestankov EFIF udeleževali kot opazovalci, da bi razpravljali o izzivih, ki jih prinašajo inovativni poslovni modeli, ki združujejo finančne in nefinančne storitve.

Za nadzor digitalnih financ so potrebna znatna nova znanja in spretnosti. Komisija bo še naprej pomagala pri nadgrajevanju strokovnih znanj nadzornikov, tudi v okviru laboratorija EU za finančno tehnologijo¹⁹. Komisija je tudi pripravljena oblikovati ciljno usmerjene programe pomoči z nacionalnimi organi. To bi lahko na primer dosegli prek programa za podporo strukturnim reformam²⁰.

Ključni ukrepi

Komisija bo leta 2021 kot del širše pobude o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma predlagala uskladitev pravil o vstopanju strank in bo gradila na prihodnjem

¹⁷ EFIF je bil ustanovljen na podlagi skupnega poročila evropskih nadzornih organov o regulativnih peskovnikih in inovacijskih središčih iz januarja 2019, v katerem je bila opredeljena potreba po ukrepih za spodbujanje večjega usklajevanja in sodelovanja med spodbujevalci inovacij, da bi podprli širjenje finančne tehnologije po enotnem trgu.

¹⁸ Program za podporo strukturnim reformam je program EU, ki vsem državam EU zagotavlja prilagojeno podporo za njihove institucionalne in upravne reforme ter reforme, ki spodbujajo rast.

¹⁹ Laboratorij EU za finančno tehnologijo je bil ustanovljen v okviru akcijskega načrta za finančno tehnologijo iz leta 2018 in združuje ponudnike storitev, finančne institucije in nadzornike, ki se temeljito poglobijo v specifične tehnologije ali aplikacije.

²⁰ Program za podporo strukturnim reformam je program EU, ki vsem državam EU zagotavlja prilagojeno podporo za njihove institucionalne in upravne reforme ter reforme, ki spodbujajo rast.

pregledu uredbe o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za **izvajanje interoperabilnega čezmejnega okvira za digitalne identitete**.

Komisija bo proučila potrebo po uvedbi **dodatnih usklajenih ureditev za izdajanje dovoljenj in čezmejno opravljanje storitev, sodelovala z evropskimi nadzornimi organi za okrepitev EFIF** in vzpostavila **platformo EU za digitalne finance**, da bi spodbudila sodelovanje med zasebnimi in javnimi deležniki.

4.2. Prilagoditev regulativnega okvira EU za spodbujanje digitalnih inovacij

Namen strategije za digitalne finance je zagotoviti, da bo regulativni okvir EU za finančne storitve primeren za digitalno dobo. To vključuje omogočanje uporabe inovativnih tehnologij in usklajitev okvira s prevladujočimi dobrimi praksami pri izdelavi in uporabi programske opreme. Številni udeleženci javnega posvetovanja so menili, da bi morala biti pravila EU bolj tehnološko nevtralna in inovacijam prijazna ter da bi se morala biti sposobna hitreje prilagajati inovacijam, hkrati pa še naprej spoštovati vsa pravila, ki zagotavljajo njihovo varno delovanje in zaščito uporabnikov.

- *Omogočanje trgov EU za kriptosredstva in tokenizirane finančne instrumente*

EU bi morala do leta 2024 vzpostaviti celovit okvir, ki bi omogočal uporabo tehnologije razpršene evidence (DLT) in kriptosredstev v finančnem sektorju. Obravnavati bi moral tudi tveganja, povezana s temi tehnologijami.

Kriptosredstva in z njimi povezane blokovne verige lahko prinesejo znatne priložnosti za finance: potencialno poceni in hitra plačila, zlasti za čezmejne in mednarodne transakcije, nove možnosti financiranja za MSP in učinkovitejše kapitalske trge. Uporabniški žetoni lahko omogočajo decentralizirana omrežja blokovnih verig, stabilni kovanci pa lahko podpirajo plačila stroj-stroj v sektorjih mobilnosti, energetike in v predelovalnih dejavnostih. Vendar vključujejo tudi tveganja, zato bi jih bilo treba ustrezno regulirati in nadzorovati.

Komisija danes predstavlja zakonodajni predlog²¹, ki spremlja to strategijo. Predlog pojasnjuje uporabo obstoječih pravil EU za kriptosredstva, uvaja pilotno ureditev za kriptosredstva, ki jih ta pravila zajemajo, in vzpostavlja nov pravni okvir EU za kriptosredstva, ki niso zajeta v njih, in sicer na podlagi taksonomije opredelitev različnih vrst kriptosredstev. Slednji vključuje uporabniške žetone in posebna pravila za regulacijo posebnih tveganj za finančno stabilnost in monetarno suverenost, povezanih z žetoni, vezanimi na sredstva (imenovanimi tudi stabilni kovanci), ki se uporabljajo za namene plačevanja. Dodatne razlagalne smernice o uporabi obstoječih pravil bodo izboljšale regulativno jasnost, kar bo finančnemu sektorju omogočilo, da doseže večjo učinkovitost s širšo uporabo tehnologije razpršene evidence na kapitalskih trgih, hkrati pa še naprej spoštuje pravila o varnosti in zaščiti ter ohranja visoko raven varstva uporabnikov.

²¹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trgih kriptosredstev in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2020) 593) ter predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pilotni ureditvi za tržne infrastrukture na podlagi tehnologije razpršene evidence (COM(2020) 594).

Hkrati bo Komisija glede na tekoče delo Baselskega odbora razmislila o posodobitvi bonitetnih pravil za kriptosredstva, ki jih imajo v lasti finančna podjetja. Komisija bo proučila tudi, kako tehnologijo razpršene evidence izkoristiti za izboljšanje dejavnosti MSP pri zbiranju kapitala.

Digitalne tehnologije lahko spodbudijo centralne banke, da razvijejo lastne digitalne valute kot digitalno alternativo gotovini in sprožijo nadaljnje inovacije na področju plačil, financ in trgovine. Kot je podrobno opisano v strategiji za mala plačila, Komisija podpira delo centralnih bank, zlasti ECB, da bi razmislile o izdaji centralnobančne digitalne valute za mala plačila, ki bi bila na voljo širši javnosti, hkrati pa ohranile eurogotovino kot zakonito plačilno sredstvo.

Da bi spodbudila razvoj tehnologije razpršene evidence z nizkimi emisijami ali brez njih in interneta stvari ter naložbe vanje, si bo Komisija v sodelovanju s platformo o financiranju trajnostne rasti prizadevala, da bi te sektorje do leta 2021 vključila v taksonomijo trajnostnega financiranja.

- *Spodbujanje sodelovanja in uporabe infrastrukture računalništva v oblaku*

Z računalništvom v oblaku je hitra in prožna razširitev veliko enostavnejša, enako velja za prehod na modularno informacijsko arhitekturo, ki spodbuja sodelovanje in se najboljše ujema z digitalnimi aplikacijami, ki temeljijo na oblaku. Da bi to olajšala in zagotovila, da bodo banke in finančne storitve v EU lahko izkoristile prednosti, ki jih ponuja uporaba storitev v oblaku v zelo varnem okolju, usmerjenem k strankam, Komisija danes predlaga nadzorni okvir za ključne tretje ponudnike informacijskih in komunikacijskih tehnologij za finančni sektor²², kot so ponudniki storitev v oblaku. V kontekstu visoko koncentriranega trga je Komisija v strategiji EU za podatke predlagala vzpostavitev evropske platforme za trgovanje s storitvami v oblaku, ki bo do konca leta 2022 vključevala celovit nabor ponudbe storitev v oblaku. Ta platforma bo olajšala dostop do alternativnih ponudnikov storitev v oblaku, tudi v finančnem sektorju.

Komisija bo sodelovanje podprla tudi z nadaljnjim premikom proti ureditvi na podlagi dejavnosti (glej oddelek 4.4 v nadaljevanju). Drugi ukrepi politike na področju storitev v oblaku, ki so namenjeni povečevanju konkurence in pretočnosti trga, in sicer na podlagi že razpoložljivih samoregulativnih kodeksov ravnanja, ki jih je industrija razvila v zvezi z zamenjavo ponudnikov storitev v oblaku in prenosom podatkov, naj bi po pričakovanjih spodbujali uporabo storitev v oblaku v finančnem sektorju. Komisija je Agencijo EU za kibernetko varnost (ENISA) pozvala, naj razvije shemo za certificiranje kibernetke varnosti za storitve v oblaku v skladu z aktom o kibernetki varnosti, ki bo podpirala zaupanje v uporabo oblaka, zlasti pri finančnih storitvah in regulativnih organih. Nadaljnji ukrepi lahko vključujejo ukrepe v zvezi s tem, kako olajšati prehod na modularno informacijsko arhitekturo in omogočiti sodelovanje z drugimi akterji. Takšni odnosi bi se lahko spodbujali

²² Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014 in (EU) št. 909/2014 – COM(2020) 595.

tudi v okviru platforme EU za digitalne finance (glej oddelek 4.1 zgoraj), ki bi združevala obstoječe in nove udeležence na trgu.

- *Spodbujanje naložb v programsko opremo s prilagoditvijo bonitetnih pravil o neopredmetenih sredstvih*

Digitalna preobrazba zahteva znatne naložbe finančnega sektorja v programsko opremo. Trenutno se bonitetna obravnava naložb v programsko opremo med jurisdikcijami razlikuje, pri čemer se evropske banke soočajo s strožjimi kapitalskimi zahtevami kot banke v drugih jurisdikcijah. Da bi olajšala prehod na bolj digitaliziran bančni sektor, bo Komisija kmalu sprejela regulativne tehnične standarde, ki jih trenutno pripravlja EBA.

- *Spodbujanje uporabe orodij umetne inteligence*

Komisija si v sodelovanju z evropskimi nadzornimi organi prizadeva, da bi do leta 2024 zagotovila jasnost glede nadzorniških pričakovanj v zvezi s tem, kako naj bi se zakonodajni okvir o finančnih storitvah uporabljal za aplikacije umetne inteligence.

Temeljna obljuba najnovejših orodij umetne inteligence je, da bodo zagotovila večjo dostopnost napovedi, kar bi moralo podjetjem omogočiti prihranke pri stroških. Ko bo tehnologija napovedovanja sčasoma postala natančnejša in zanesljivejša, lahko privede tudi do produktivnejših poslovnih modelov in novih načinov konkuriranja. Na strani potrošnikov bi lahko uporaba aplikacij umetne inteligence podjetjem omogočila zagotavljanje boljših in bolj prilagojenih storitev z nižjimi stroški. V nekaterih primerih bi lahko dostop do njih omogočila tudi osebam, ki so bile prej izključene iz finančnih storitev.

Kot je navedeno v beli knjigi o umetni inteligenci, bo Komisija spodbujala uporabo umetne inteligence tako, da se bo zavzemala za znatne naložbe na ravni EU in predlagala nov regulativni okvir za umetno inteligenco, ki bo odražal evropske vrednote.

Velika večina udeležencev javnega posvetovanja je menila, da finančni sektor EU potrebuje smernice na ravni EU o uporabi aplikacij umetne inteligence v financah in o njihovi regulativni obravnavi. Finančna industrija je opozorila na pomanjkanje pravne jasnosti glede vpliva pravil EU na tem področju. Stranke so omenile pomanjkanje razumevanja in preglednosti o tem, kako se doseže določen rezultat, zaskrbljenost zaradi pristranskosti in izkoriščevalskega profiliranja ter težave pri izpodbijanju rezultatov, ki temeljijo na umetni inteligenci. Nadzorni organi so opozorili na pomanjkanje strokovnega znanja in jasnosti o tem, kako je treba uporabljati določena pravila EU (npr. glede razložljivosti modelov umetne inteligence).

Komisija bo zato evropske nadzorne organe in ECB pozvala, naj preučijo možnost oblikovanja regulativnih in nadzornih smernic o uporabi aplikacij umetne inteligence v financah. V njih bi morale upoštevati prihodnji predlog za nov regulativni okvir za umetno inteligenco, ki je načrtovan za leto 2021. Evropski nadzorni organi se bodo zanašali tudi na delo, ki so ga nedavno začeli na tem področju, vključno z nasvetom strokovne skupine za digitalno etiko, ki jo je ustanovil Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine. Prizadevati bi si morali za jasnost glede nadzorniških pričakovanj in zmanjševanja tveganj, da bi se lahko rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci, v finančnem sektorju EU uporabljale

na varen, zanesljiv in etičen način. Splošnejši izzivi, povezani z uporabo orodij umetne inteligence v skladu s splošno uredbo o varstvu podatkov²³ ali tveganji nedovoljenega dogovarjanja s pomočjo orodij umetne inteligence, ki prilagajajo cene, bodo vključeni v postopek nadaljnjega ukrepanja na podlagi bele knjige Komisije o umetni inteligenci.

- *Stalno zagotavljanje zakonodajnega okvira, primernega za prihodnost*

Komisija želi z rednimi zakonodajnimi pregledi in razlagalnimi smernicami zagotoviti, da regulativni okvir EU za finančne storitve ne predpisuje ali preprečuje uporabe določenih tehnologij, hkrati pa zagotavlja, da so regulativni cilji še naprej izpolnjeni.

Regulativna negotovost ovira inovacije na finančnem področju in lahko škodi tudi potrošnikom ali vlagateljem. Poleg ključnih vprašanj, izpostavljenih v tej strategiji, bo Komisija vidike digitalnih financ po potrebi vključila v vse prihodnje zakonodajne preglede.

Z napredkom digitalnih inovacij se bodo verjetno pojavila tudi nova regulativna vprašanja. Komisija bo redno izvajala javne predstavitve in razprave o digitalnih financah, da bi opredelila pojavljajoča se vprašanja. Na tej podlagi bo zagotovila smernice za razlago regulativnega okvira EU z rednimi razlagalnimi sporočili. Prvo razlagalno sporočilo, ki bo objavljeno leta 2021, bo zagotovilo dodatno jasnost glede obravnave kriptosredstev in bo dopolnilo ustrezne zakonodajne predloge Komisije.

Ključni ukrepi

Komisija danes predlaga **nov zakonodajni okvir EU za kriptosredstva**, vključno z žetoni, vezanimi na sredstva (znanimi tudi kot stabilni kovanci), in uporabniškimi žetoni.

Komisija bo z rednimi pregledi zagotovila odpravo morebitnih bistvenih regulativnih ovir za inovacije, ki izhajajo iz zakonodaje o finančnih storitvah. Redno bo zagotavljala **razlagalne smernice o tem, kako naj se obstoječa zakonodaja o finančnih storitvah uporablja za nove tehnologije**.

4.3. Spodbujanje inovacij, ki temeljijo na podatkih, na finančnem področju z vzpostavitvijo skupnega prostora finančnih podatkov

Komisija je v novi evropski strategiji za podatke²⁴ poudarila potrebo po boljšem dostopu do podatkov in izmenjavi podatkov v EU, kar bi omogočilo širši dostop do javnih in zasebnih podatkov v korist ljudi, podjetij in širšega javnega interesa. Komisija si v okviru teh prizadevanj in v tesni povezavi z dejavnostmi po drugih sektorjih prizadeva vzpostaviti skupni finančni podatkovni prostor s številnimi bolj specifičnimi ukrepi, navedenimi v tem oddelku. Cilj Komisije je pomagati pri povezovanju evropskih kapitalskih trgov, usmerjati naložbe v trajnostne dejavnosti, podpirati inovacije ter povečati učinkovitost za potrošnike in podjetja. Komisija bo v tesnem sodelovanju z evropskimi nadzornimi organi ustanovila

²³ V posvetovanju so bila izpostavljena številna vprašanja, pri katerih bi lahko učinkovito uporabo orodij umetne inteligence ovirala nekatera načela iz splošne uredbe o varstvu podatkov, kot so anonimnost podatkov, pravica do pozabe, pravice v zvezi s pravili avtomatiziranega sprejemanja odločitev, najmanjši obseg podatkov in omejitve namena.

²⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropska strategija za podatke, COM(2020) 66 final z dne 19. februarja 2020.

skupino strokovnjakov za podatke, ki bodo svetovali o tehničnih vidikih vzpostavitve skupnega finančnega podatkovnega prostora.

- *Omogočanje digitalnega dostopa do vseh reguliranih finančnih informacij v realnem času*

Do leta 2024 bi bilo treba informacije, ki se objavijo v skladu z zakonodajo EU o finančnih storitvah, razkriti v standardiziranih in strojno berljivih oblikah. Komisija bo v okviru akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov izvajala infrastrukturo EU za olajšanje dostopa do vseh javno dostopnih razkritij, pomembnih za kapitalske trge.

Finančne institucije morajo trenutno objavljati ogromno finančnih informacij. V digitalnem kontekstu namerava Komisija zagotoviti, da se predpisane informacije zagotovijo v elektronski strojno berljivi obliki. V zvezi z javnimi razkritji namerava Komisija zagotoviti, da se finančne informacije, ki so jih družbe že javno objavile prek nacionalnih registrov, štejejo za nabore podatkov velike vrednosti v okviru direktive o odprtih podatkih. Poleg tega bo Komisija, začevši s predlogom o kriptosredstvih, predlagala spremembe zakonodaje EU o finančnih storitvah, v skladu s katerimi bodo morala biti javna razkritja sistematično na voljo v strojno berljivi obliki. V okviru unije kapitalskih trgov bo Komisija podprla razvoj infrastrukture in interoperabilnosti EU, da bi olajšala dostop do vseh javno dostopnih razkritij. Ta infrastruktura bo zasnovana tako, da bo upravičena do morebitnega financiranja iz novega programa za digitalno Evropo, ki bo podpiral razvoj digitalnih zmogljivosti EU za spodbujanje uvajanja novih tehnologij in izboljšanje dostopa do njih.

- *Spodbujanje inovativnih orodij IT za lažje poročanje in nadzor*

EU namerava do leta 2024 vzpostaviti potrebne pogoje za omogočanje uporabe inovativnih tehnologij, vključno z orodji regulativne tehnologije²⁵ in nadzorniške tehnologije²⁶, za nadzorniško poročanje reguliranih subjektov in nadzor s strani organov. Spodbujati bi morala tudi izmenjavo podatkov med nadzornimi organi. Komisija bo na podlagi rezultatov preverjanja primernosti zahtev za nadzorniško poročanje²⁷ skupaj z evropskimi nadzornimi organi v letu 2021 oblikovala strategijo o nadzorniških podatkih, da bi pomagala zagotoviti, da (i) so zahteve za nadzorniško poročanje (vključno z opredelitvami, oblikami in postopki) nedvoumne, usklajene, harmonizirane in primerne za avtomatizirano poročanje, (ii) da se v celoti uporabljajo razpoložljivi mednarodni standardi in identifikatorji, vključno z identifikatorjem pravnih subjektov, in (iii) da se nadzorniški podatki sporočajo v strojno berljivi elektronski obliki ter jih je enostavno združevati in obdelovati. To bo olajšalo uporabo orodij regulativne tehnologije za poročanje in orodij nadzorniške tehnologije za analizo podatkov s strani organov.

Komisija si prizadeva tudi zagotoviti, da bodo ključni deli predpisov EU dostopni za obdelavo naravnega jezika, da bodo strojno berljivi in izvršljivi ter da bodo širše olajšali oblikovanje in izvajanje zahtev glede poročanja. Spodbujala bo tudi uporabo sodobnih orodij

²⁵ Regulativna tehnologija: podsklop finančne tehnologije, ki se osredotoča na tehnologije, ki lahko omogočijo učinkovitejše in uspešnejše izpolnjevanje regulativnih zahtev, kot ga omogočajo obstoječe zmogljivosti.

²⁶ Nadzorniška tehnologija: Nadzorniška tehnologija je podsklop finančne tehnologije, ki podpira nadzor z uporabo inovativne tehnologije. Nadzornim organom pomaga digitalizirati postopke poročanja in regulativne postopke.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2017-supervisory-reporting-requirements_sl.

IT za izmenjavo informacij med nacionalnimi organi in organi EU. Kot prvi korak na področju strojno berljivega in izvršljivega poročanja je Komisija začela pilotni projekt za omejen sklop zahtev glede poročanja.

- *Spodbujanje izmenjave podatkov med podjetji v finančnem sektorju EU in širše (odprte finance)*

EU bi morala do leta 2024 vzpostaviti okvir za odprte finance v skladu s strategijo EU za podatke, prihodnjim aktom o podatkih in aktom o digitalnih storitvah. To bo usklajeno s pregledom direktive o plačilnih storitvah.

Revidirana direktiva o plačilnih storitvah je bila pomemben korak k souporabi in uporabi podatkov, katerih obdelavo so dovolile stranke, s strani bank in tretjih ponudnikov za oblikovanje novih storitev (odprte finance). Komisija bo leta 2021 začela pregled direktive o plačilnih storitvah, vključno z oceno njenega področja uporabe.

Odperte finance lahko privedejo do boljših finančnih produktov, bolj usmerjenega svetovanja in boljšega dostopa za potrošnike ter večje učinkovitosti transakcij med podjetji. Dostop do več podatkov o strankah bi ponudnikom storitev omogočil tudi, da ponudijo bolj individualizirane storitve, ki so bolj prilagojene posebnim potrebam strank. Uravnotežen regulativni okvir za izmenjavo podatkov o finančnih produktih bo finančni sektor podprl pri sprejemanju financ, ki temeljijo na podatkih, ter v celoti in učinkovito zaščitil posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, ki morajo imeti popoln nadzor nad svojimi podatki.

Komisija bo zato do sredine leta 2022 predlagala zakonodajo o širšem okviru o odprtih financah. Temeljila bo na prihodnji pobudi, ki se osredotoča na dostop do podatkov, vključno s prihodnjim aktom o podatkih in aktom o digitalnih storitvah²⁸. Komisija že pregleduje svojo politiko varstva konkurence, da bi zagotovila njeno primernost za digitalno dobo²⁹. V zvezi s tem bo tudi določeno, ali so potrebni ukrepi za posamezne sektorje za zagotovitev pravičnega dostopa do platform za vse ponudnike finančnih storitev. Kot je bilo napovedano v strategiji za mala plačila, bo Komisija proučila pobude na ravni EU za obravnavo trenutnih težav, s katerimi se srečujejo ponudniki plačilnih storitev, ko poskušajo dostopati do anten za brezžično komunikacijo kratkega dosega, ki so na voljo na nekaterih mobilnih platformah (kot so telefoni ali tablice) in se uporabljajo za učinkovita brezstična plačila. Okvir za odprte finance bo temeljil tudi na zgoraj navedenih pobudah o digitalnih identitetah.

Ključni ukrepi

Komisija bo spremenila zakonodajo EU, da bi zagotovila, da so javno razkrite informacije na voljo v standardiziranih in strojno berljivih oblikah, ter vzpostavila **infrastrukturo za javno razkritje, ki jo financira EU**.

²⁸ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12417-Digital-Services-Act-deepening-the-Internal-Market-and-clarifying-responsibilities-for-digital-services>

²⁹ Komisija trenutno pregleduje pravila, ki se uporabljajo za horizontalne in vertikalne sporazume, ter obvestilo o opredelitvi trga. Poleg tega je Komisija junija 2020 začela javno posvetovanje, da bi ocenila, ali je morda potrebno novo orodje za konkurenco, da bi odpravili strukturne težave v zvezi s konkurenco, ki jih sedanja pravila o konkurenci ne morejo obravnavati na najučinkovitejši način. Več informacij o teh postopkih pregleda je na voljo na spletni strani Generalnega direktorata za konkurenco: <https://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>.

Komisija bo leta 2021 predstavila **strategijo o nadzorniških podatkih**.

Komisija bo do sredine leta 2022 predstavila zakonodajni predlog za **novi okvir za odprte finance**, ki bo temeljil na širših pobudah za dostop do podatkov in bo v celoti skladen z njimi.

4.4. Obravnavanje izzivov in tveganj, povezanih z digitalno preobrazbo

Digitalna preobrazba finančnega sektorja ni brez izzivov in tveganj, od katerih so nekatera po naravi presečna zaradi samega digitalnega okolja, druga pa so bolj specifična za posamezne politične pobude, ki so navedene zgoraj.

- *Zaščita finančne stabilnosti, zaščita vlagateljev in potrošnikov na podlagi načela „enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila“*

Do leta 2024 bi bilo treba bonitetne ureditve in ureditve poslovanja ter njihov nadzor v EU prilagoditi tako, da bodo primerne za prihodnost novega finančnega ekosistema, vključno s tradicionalnimi reguliranimi finančnimi institucijami in ponudniki tehnologije, ki ponujajo finančne storitve.

Tehnološka podjetja – velika in mala – vse pogosteje neposredno ali posredno vstopajo v finančne storitve. Medtem ko številni ponudniki tehnologije zdaj ponujajo plačila in s tem povezane storitve, sodelujoči v javnem posvetovanju Komisije pričakujejo, da se bo spletno zagotavljanje drugih finančnih storitev, kot so posojila, zavarovanje in upravljanje premoženja za potrošnike in podjetja, še naprej razvijalo. Velika tehnološka podjetja pogosto delujejo tudi kot posredniki, tako da združujejo različne storitve in produkte s povezanimi finančnimi storitvami, kot so plačila, financiranje ali zavarovanje, in tako postanejo platforme za trgovanje s finančnimi storitvami. Ta podjetja lahko finančne storitve hitro razširijo po svojih velikih bazah uporabnikov in korenito spremenijo tržne strukture, kar včasih negativno vpliva na konkurenco. Velika tehnološka podjetja finančni industriji zagotavljajo tudi številne digitalne tehnološke rešitve, ki se uporabljajo pri zagotavljanju finančnih storitev, vključno s strojno opremo, programsko opremo in rešitvami, ki temeljijo na oblaku.

Tehnološka podjetja bodo zato verjetno postala sestavni del finančnega ekosistema, zato večina sodelujočih v javnem posvetovanju pričakuje, da se bodo tveganja posledično povečala. Pomembno je obravnavati vsa ta tveganja, ne le tista, ki vplivajo na stranke (imetnike polic, vlagatelje in deponente), ampak tudi širša vprašanja finančne stabilnosti in konkurenco na trgih finančnih storitev. Takšna vprašanja so pomembna tako glede zagotavljanja finančnih storitev s strani tehnoloških podjetij kot tudi dostopa potrošnikov in podjetij do takih finančnih storitev, ter glede morebitnih učinkov prelivanja med finančnimi in nefinančnimi deli mešanih skupin. V tem okviru bi morala biti urejanje in nadzor sorazmerna ter temeljiti na načelu „enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila“ in bi morala biti posebej pozorna na tveganja pomembnih izvajalcev dejavnosti.

Poleg tega tehnologija prispeva k razbijanju prej povezanih vrednostnih verig za dano finančno storitev. Večino finančnih storitev je tradicionalno ponujal en sam ponudnik, digitalne tehnologije pa so podjetjem omogočile, da so se specializirale za določen del vrednostne verige. To povečuje konkurenco in lahko izboljša učinkovitost. Vendar pa so

zaradi tega vrednostne verige bolj zapletene, kar nadzornikom otežuje pregled nad tveganji v vrednostni verigi, zlasti če za vpletene subjekte veljajo različni regulativni in nadzorni okviri.

Komisija bo po potrebi prilagodila obstoječe pravne okvire EU za poslovanje in bonitetne pravne okvire, da bi še naprej varovala finančno stabilnost in zaščitila stranke v skladu z načelom „enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila“. Komisija bo v tem procesu po potrebi sodelovala z ECB, nacionalnimi centralnimi bankami in pristojnimi organi.

Prvič, kot je določeno v strategiji za mala plačila, bo Komisija pregledala direktivo o plačilnih storitvah in direktivo o elektronskem denarju.

Drugič, ocenila bo, kako zagotoviti celovit nadzor bolj razdrobljenih vrednostnih verig in novih ponudnikov finančnih storitev. Ena od možnosti, ki je vključena v predlog o kriptosredstvih, predstavljen skupaj s to strategijo, je ustanovitev nadzornega kolegija za ekosistem zadevne vrednostne verige finančnih storitev. To bi izboljšalo sodelovanje in zagotovilo, da se tveganja ne prezrejo.

Tretjič, Komisija bo proučila načine za zagotovitev, da je obseg bonitetnega nadzora dovolj širok, da zajame tveganja, ki izhajajo iz zagotavljanja finančnih storitev s strani platform in tehnoloških podjetij ter iz tehnološko-finančnih konglomeratov in skupin. V ta namen bo pregledala, ali imajo določbe o nadzoru skupin v zakonodaji EU o finančnih storitvah, kot je direktiva o finančnih konglomeratih (FICOD), dovolj široko in prožno institucionalno področje uporabe, da se lahko prilagodijo stalno spreminjajoči se strukturi finančnega trga, ne glede na strukturo podjetij in glavne dejavnosti skupine. Dopolnilni nadzor skupinskih tveganj, ki ga predstavlja FICOD, bi lahko bil tudi eden od načinov za okrepitev sodelovanja med sektorskimi nadzorniki, da bi imeli splošen pregled nad paketnimi finančnimi storitvami, ki jih ponujajo različni ponudniki.

Četrtič, Komisija proučuje potrebo po zakonodajnih predlogih za obravnavo morebitnih tveganj, ki izhajajo iz morebitnih obsežnih posojilnih poslov podjetij zunaj bančništva, kar lahko vključuje mikrobonitetna in makrobonitetna tveganja.

Da bi pripravila te ukrepe, je Komisija zaprosila evropske nadzorne organe za strokovno mnenje o tem, kako obravnavati vprašanja glede načela „enaka dejavnost, enako tveganje, enaka pravila“, bolj razdrobljenih vrednostnih verig, obsega nadzora in bonitetnih tveganj, povezanih z nebančnim posojanjem, ter bo do sredine leta 2022 sprejela odločitev o potrebnih zakonodajnih spremembah.

- *Varstvo potrošnikov in zaščita javnega interesa*

EU mora v vse ukrepe, sprejete za izvajanje te strategije, vključiti cilj nenehnega opolnomočenja in varstva potrošnikov za zagotovitev, da lahko izkoristijo širši dostop do inovativnih produktov in storitev pod varnimi pogoji. Hkrati bi bilo treba doseči napredek pri zaščiti javnega interesa pred tveganjem pranja denarja, financiranja terorizma in kakršnega koli drugega neprimernege finančnega ravnanja, vključno z davčno utajo.

V digitalnem svetu lahko potrošniki in vlagatelji dostopajo do večjega obsega finančnih storitev, vključno s cenejšimi in bolj inovativnimi storitvami. Interoperabilne digitalne identitete bodo olajšale dostop do teh produktov na daljavo in prek meja. Hkrati so se

sodelujoči v javnem posvetovanju na splošno strinjali, da se bodo s povečevanjem tržnega deleža tehnoloških podjetij na področju finančnih storitev potrošniki soočali z dodatnimi tveganji, ki bi lahko vključevala neželene posledice morebitnega zmanjšanja konkurence.

Komisija bo v izvajanje vseh elementov te strategije vključila cilj olajševanja dostopa potrošnikov do finančnih storitev, hkrati pa obravnavala tveganja zanje. V zvezi s tem so zlasti pomembni novi okvir za varno identifikacijo na daljavo iz oddelka 4.1 ter lažji dostop do javnih razkritij in novi okvir za odprte finance iz oddelka 4.3.

Komisija bo ocenila, ali in kako je mogoče izboljšati vidike varstva potrošnikov in poslovanja v več zakonodajnih aktih EU, da bi se upoštevali novi digitalni načini zagotavljanja finančnih storitev. Sektorski okvir za finančne storitve vključuje številna pravila o varstvu potrošnikov in osebnih podatkov, vključno s pravili o poslovanju, razkritju informacij, kreditni sposobnosti ali svetovanju. Direktiva o trženju finančnih storitev na daljavo določa dodatne zahteve v zvezi s prodajo finančnih storitev na daljavo. Komisija bo v okviru prihodnjih zakonodajnih pregledov sistematično ocenila, ali so pravila o varstvu potrošnikov in regulativni okvir za boj proti pranju denarja, financiranju terorizma in drugim neprimernim finančnim ravnanjem, vključno z davčnimi utajami, primerna za digitalni svet, ter po potrebi predlagala zakonodajne spremembe.

Za zagotovitev, da so evropski potrošniki seznanjeni s temi priložnostmi in da digitalni finančni produkti in storitve izpolnjujejo svoj potencial za boj proti finančni izključenosti, je Komisija pripravljena pomagati financirati programe finančne pismenosti, osredotočene na digitalizacijo, ki jih bodo izvajale države članice, na primer prek podporne službe za strukturne reforme. Komisija bo tudi ustrezno upoštevala digitalni vidik ukrepov, predlaganih za finančno pismenost v akcijskem načrtu za unijo kapitalskih trgov³⁰.

- *Krepitev digitalne operativne odpornosti*

Okrepitev digitalne operativne odpornosti udeležencev na finančnem trgu je potreben medsektorski ukrep. Vse večje zanašanje na digitalne tehnologije in tehnologije na daljavo, ki je posledica COVID-19, je to še bolj poudarilo. EU si ne more privoščiti, da bi se pod vprašaj postavili operativna odpornost in varnost njene digitalne finančne infrastrukture in storitev. Prav tako je treba čim bolj zmanjšati tveganje kraje sredstev strank ali ogrožitve njihovih podatkov. Komisija danes poleg te strategije predstavlja tudi predlog za povečanje operativne odpornosti finančnega sektorja. To dopolnjuje pregled direktive o varnosti omrežij in informacijskih sistemov, ki je trenutno v teku³¹.

Ključni ukrepi

³⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Unija kapitalskih trgov za ljudi in podjetja – nov akcijski načrt, COM(2020) 590.

³¹ Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L 194, 19.7.2016, str. 1).

Komisija bo **do sredine leta 2022 predlagala potrebne prilagoditve obstoječega zakonodajnega okvira za finančne storitve v zvezi z varstvom potrošnikov in bonitetnimi pravili**, da se zaščitijo končni uporabniki digitalnih financ, zaščitita finančna stabilnost in celovitost finančnega sektorja EU ter zagotovijo enaki konkurenčni pogoji.

Komisija danes predstavlja predlog za **nov okvir EU za krepitev digitalne operativne odpornosti**.

5. Zaključek

Ta strategija na podlagi rezultatov obsežnih stikov z deležniki opredeljuje ključne prednostne naloge in cilje za digitalne finance v Evropi v naslednjih štirih letih.

Za dosego teh ciljev se Komisija zavezuje k številnim pomembnim ukrepom.

Poleg tega morajo tesno medsebojno sodelovati zasebni deležniki, nacionalni organi in EU. Komisija na podlagi javnih predstavitev in razprav za pripravo strategije o digitalnih financah spodbuja potrošnike, podjetja, uveljavljena finančna podjetja, nova podjetja na področju finančne tehnologije in njihove zaposlene, naj dejavno sodelujejo pri izvajanju te strategije. Komisija bo sodelovala z zakonodajalci in nadzorniško skupnostjo na evropski in nacionalni ravni. Države članice in nacionalni nadzorni organi bi morali nadaljevati in razširiti svoje številne inovativne pobude ter tako razširiti njihove učinke prek nacionalnih trgov, da bi zajele enotni trg EU kot celoto.

Evropa lahko s skupnimi prizadevanji prevzame vodilno vlogo na področju digitalnih financ, da bi podprla gospodarsko okrevanje ter prinesla koristi ljudem in podjetjem v Evropi.